

Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan əsgəri bilməlidir ki, ölkəmizin ərazi bütövlüyü nəyin bahasına olursa-olsun, bərpa edilməlidir.

Heydər ƏLİYEV

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır

4 aprel 2018-ci il № 25 (2241)

Qiyməti 25 qəpik

Aprəl döyüşləri: Böyük Qələbənin başlanğıcı

Ali Baş Komandan İlham ƏLİYEV:

Aprəl döyüşləri bizim şanlı hərbi qələbəmizdir, dövlətimizin, xalqımızın, ordumuzun gücünü göstərən qələbədir. Aprəl döyüşləri nəticəsində Füzuli, Cəbrayıl və Ağdərə rayonlarının işğaldan azad edilmiş ərazilərində bu gün Azərbaycan bayrağı dalğalanır. Bu döyüşlər onu göstərir ki, Azərbaycan xalqı və dövləti heç vaxt işğalla barışmayacaq, öz ərazi bütövlüyünü nəyin bahasına olursa-olsun, bərpa edəcəkdir.

Azərbaycan Ordusunun sıralarında qəhrəmanlıq və mərdlik məktəbi keçən oğullar iki il əvvəl, 2016-cı ilin aprelində tariximizin ən şanlı bir səhifəsini yaz-

dılar. Çox qısa bir müddətdə baş tutan aprel savaşı nəticəsində vacib yüksəkliklər işğaldan azad edildi və 2 min hektardan artıq ərazi düşmən tapdağından

təmizləndi. Əslində, bu qələbənin miqyası təkcə statistik uğurlarla bitmir, bu zəfər xalqımızın mənəvi qələbəsi oldu. Bütün dünya ictimaiyyəti başa düşdü

ki, Azərbaycan əzəli torpaqlarının işğalı faktı ilə heç vaxt barışmayacaq. Sadəcə olaraq dövlətimiz humanist dəyərlərə sadıq qalaraq ərazi bütövlüyümüzün

heç bir tərəfdən itki verilmədən sülh yolu ilə təmin edilməsinə səy göstərir.

(Ardı 4-cü səhifədə)

Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan Müdafiə nazirlərinin görüşü keçirilib

Azərbaycanın təşəbbüskarı olduğu üçlü əməkdaşlıq formatlarından ilki Türkiyə-Azərbaycan-Gürcüstan üçlüyüdü. Bu üçlük Cənubi Qafqazdan başqa Xəzər-Oqra dəniz-Aralıq dənizi hövzələrini birləşdirən strateji sahəni əhatə edir. Bu üçbucağın formalaşması tarixi və mədəni əlaqələr, coğrafi qonşuluq, vahid tranzit dəhlizinin bir hissəsi, ümumi iqtisadi, hərbi əməkdaşlıq və siyasi iradə üçün əlverişli şəraitə əsaslanır.

Bu baxımdan Türkiyə Respublikasının Milli Müdafiə naziri Nureddin Canikli'nin dəvəti ilə Ankaraya səfər edən Azərbaycanın Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun martın 31-də Giresun şəhərində keçirilən Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan Müdafiə nazirlərinin üçtərəfli görüşündə iştirakı və müttəfiq ölkələrin ordu rəhbərlərinin bir araya gəlməsi istər regional müstəvidə, istərsə də dünya müstəvisində sıradan bir hadisə deyil. Regional sabitliyə xidmət edən, hər üç ölkənin hərbi əməkdaşlığının inkişafı istiqamətində növbəti önəmli addımlar atmağa yardımçı olan, hərbi-müdafiə sahəsində əməkdaşlığın inkişaf perspektivlərini müəyyən edən Azərbaycan-Türkiyə-Gürcüstan formatı istənilən baxımdan hər üç dövlətin

marahələrinə və mənafeyinə uyğun bir formatdır. Məlumat verildiyi kimi, üçlü formatda növbəti görüş martın 31-də Giresun şəhərində Azərbaycanın Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov, Türkiyənin Milli Müdafiə naziri Nureddin Canikli və Gürcüstanın Müdafiə naziri Levan İzoriya arasında keçirilib. Görüşdə Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan arasında hərbi əməkdaşlığın perspektivləri, dünyada və regionda cərəyan edən proseslər, bölgədə sülhün, sabitliyin və iqtisadi inkişafın təmin olunması istiqamətində fəaliyyətlər və qarşılıqlı maraqları qanunvericilik məsələləri müzakirə edilib. Vurğulanıb ki, üç qonşu xalq arasında dostluq əlaqələri inki-

şaf edir və dövlətlərimiz arasında strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksələn münasibətlər xalqlarımızın iradəsini əks etdirir. Qarşılıqlı etimada əsaslanan bu əlaqələr regionda sülhün və sabitliyin, davamlı inkişafın bərqərar edilməsi, eləcə də xalqlarımızın rifahının təmin olunması baxımından mühüm rol oynayır. Görüşdə general-polkovnik Zakir Həsənov ölkəmizdə 31 mart tarixinin Azərbaycanlıların Soyqırımının 100 illiyi kimi qeyd edildiyini həmkarlarının diqqətinə çatdırıb. Müdafiə naziri bildirib ki, 1918-ci il 30 mart-3 aprel tarixlərində Bakıda və digər ətraf rayonlarda erməni silahlı dəstələri tərəfindən törədilən qətləmə nəticəsində on mindən çox azərbaycanlı həlak olmuş və itkin düşmüşdür.

Soyqırımı ilə əlaqədar Türkiyənin Milli Müdafiə naziri Nureddin Canikli xalqımıza başsağlığı verib. Görüşdən sonra general-polkovnik Zakir Həsənov, Türkiyənin Milli Müdafiə naziri Nureddin Canikli və Gürcüstanın Müdafiə naziri Levan İzoriya Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan arasında müdafiə sahəsində əməkdaşlığa xidmət edən Anlaşma Memorandumu imzalayıblar. Eyni zamanda Müdafiə nazirləri danışıqlardan sonra keçirilən mətbuat konfransında müzakirə olunan məsələlər və görüşün yekunları barədə kütləvi informasiya vasitələrinə məlumat da veriblər. Media qarşısında çıxışı zamanı Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov bu formatda növbəti

görüşün Azərbaycanda keçirilməsini bildirərək həmkarlarını ölkəmizə dəvət edib.

Türkiyəyə rəsmi səfəri çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov pilotsuz uçuş aparatları istehsal edən "Baykar Makina" şirkətində olub.

Müdafiə naziri müəssisənin rəhbərliyi ilə görüşərək hərbi-texniki əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə edib və şirkət tərəfindən istehsal olunan hərbi təyinatlı döyüş vasitələrinə baxış keçirib.

Beləliklə, heç bir dövlətə qarşı yönəlməyən bu uğurlu üçtərəfli əməkdaşlıq bölgədə sülhün və sabitliyin qorunmasına və rifah səviyyəsinin artırılmasına xidmət edən formatdır. Bu üçtərəfli görüş onu sübut edir ki, Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan dostluq, qarşılıqlı və qonşuluq münasibətlərindən irəliləyərək bölgədə və dünyada gedən proseslərə münasibətdə həmişə eyni mövqə sərgiləməkdə, ortaq maraqlardan çıxış etməkdə istəklidirlər. Dünya siyasi düzəninə indiki şəraitdə isə hər üç ölkənin bölgədə və dünyada gedən proseslərə vahid prizmadan yanaşmaları mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bütün parametrlərinə baxdıqda açıq-aydın görünür ki, Qafqazda davamlı sülhə və tərəqqiyə xidmət edən Azərbaycan-Türkiyə-Gürcüstan üçtərəfli formatı müvəffəqiyyətli model olaraq xarakterizə edilə bilər.

"Azərbaycan Ordusu"

Raket və artilleriya bölmələri təlimlərinin döyüş atışlı mərhələsi icra olunub

Bu gün Azərbaycan Ordusu müxtəlif formalı təlimlərə üstünlük verməklə döyüş hazırlığını lazımi səviyyədə saxlamağa çalışır. Təlimlər zamanı qoşunların yüksək döyüşə hazırlıq səviyyəsinə gətirilmə qabiliyyəti, onların yenidən qruplaşması üzrə tədbirlərin keçirilməsi, həmçinin döyüş və maddi-texniki təminat məsələləri də vaxtında tapdanmış haqqımızın bərpa edilməsi naminə ordu quruculuğunu inkişaf etdirmək, döyüş hazırlığını artırmaq Azərbaycan Ordusunun qarşısında duran ən vacib məsələlərdəndir.

Bu baxımdan Müdafiə nazirinin təsdiq etdiyi 2018-ci il üçün döyüş hazırlığı planına uyğun olaraq Raket və Artilleriya bir-

leşmələrinin və bölmələrinin döyüş vərdişlərinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə cəbhə bölgəsində keçirilən təlimlər xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Keçirilən təlimin əsas məqsədi Azərbaycan Ordusunda şəxsi heyətin arasında əməliyyatların birgə icra edilməsində uzlaşmış fəaliyyətə nail olmaq, artilleriya qoşunlarının idarə edilməsində vahid proseduraları işləyib, hazırlamaqdan ibarətdir. Yüksək dəqiqlikli atəş idarəetmə sistemləri ilə təchiz edilmiş Azərbaycan Ordusunun artilleriya birləşmə, hissə və bölmələri düşmənin toplanma rayonlarına çıxarılmış bölmələrinə, o cümlədən düşmənin ehtiyatlarına və zirehli obyektlərinə

atəş zərbələri endiriblər.

Müasir raket, reaktiv və artilleriya sistemlərinin cəlb edilməsi ilə əks-zərbə planına uyğun olaraq ordu artilleriyası atəş hazırlığına başlayaraq düşmənin müdafiə dərinliyində yerləşən vacib dövlət və hərbi obyektlərinə, silah sistemlərinə, artilleriya və idarəetmə məntəqələrinə zərbələr vurub. Şəxsi heyət qarşıya qoyulmuş bütün tapşırıqları müvəffəqiyyətlə yerinə yetirib.

Tarixi torpaqlarımızın işğal altında olması, milli maraqlarımızın təmin olunmaması tələb edir ki, Azərbaycan hər an müharibəyə hazır olsun. Gələcəkdə müqəddəs vəzifəmizin təmin edilməsinə yardımçı olacaq tə-

limlər, sözsüz ki, müharibənin başlanmasına əsas hazırlıq mərhələsi kimi başa düşülməməli, şəxsi heyətdə döyüş hazırlığının yüksəldilməsi, vərdişlərin təkmilləşdirilməsi, ağıl şəraitdə aparılan müasir ümumqoşun döyüşünün hərbi elementlərinin qarşılıqlı fəaliyyəti və döyüş uzlaşması səviyyəsinin artırılması kimi qəbul edilməlidir. Ancaq onu da inkar etmək olmaz ki, yeni texnoloji vasitələrin və silahların geniş tətbiqi ilə həyata keçirilən təlimlər torpaqlarımızın azad edilməsi naminə şəxsi heyətin döyüş hazırlığının artırılmasına xidmət edir.

"Azərbaycan Ordusu"

“Vətən soyqırımını qurbanlarını yad edir”

Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzində anım tədbiri keçirilib

100 il tarix üçün böyük müddət deyil...

100 il olmuşların şahidlərini itirdiyinə görə böyük müddətdi. Olmuşlar sənədlərə, arxiv materiallarına, zamanında yazılanlara - kitablara, məqalələrə, memuarlara əsasən yaşadırlar. Tarix mühafizəkardı - olmuşlar unudulmur...

100 il əvvəl şərqdə ilk Demokratik Cümhuriyyət yarandı, Güllüstan müqaviləsilə dövlətçiliyinə ağır zərbə vurulmuş Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi bərpa edildi, həm də Demokratik Cümhuriyyət kimi bərpa edildi...

Güllüstan müqaviləsinin gizliqləri nəticəsində ermənilərin Azərbaycana köçürülməsi prosesi başladı. Bu prosesin nəticəsi olaraq 100 il əvvəl Azərbaycanda bolşevik-daşnak qüvvələrinin birgə fəaliyyəti ilə törədilən qırğınlar 31 mart soyqırımını kimi tarixləşdi. Qafqaz İslam ordusu, bu ordunun tərkibində vuruşan vətənpərvərlər Bakını daşnaklardan təmizlədi...

100 il əvvəl Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyəti mart qırğınlarına siyasi qiymət verdi, 31 mart gününün Azərbaycanlıların Soyqırımını Günü kimi qeyd edilməsi qərara alındı. Rus imperiyası Azərbaycana ilhaq etdikdən sonra yaddaşlardan silinməsi üçün bu qərar "donduruldu". 80 il əvvəl böyük tarixi şəxsiyyət Heydər Əliyev tarixin öz adıyla yaşadılmasını rəsmiləşdirdi. 20 ildə 31 Mart Azərbaycanlıların Soyqırımını Günü kimi qeyd edilir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev bu iki tarixin hər birinə ayrıca sərəncam imzaladı. Sərəncamla 2018-ci il "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli" elan edildi. 31 Mart Azərbaycanlıların Soyqırımını Günü 100 illiyi ilə əlaqədar imzalan sərəncamda əsasən, respublikamızda silsilə tədbirlər keçirildi. Anım

tədbirləri Azərbaycan Ordusunun birlik və birləşmələrində də böyük məsuliyyətlə, faciənin qurbanlarına böyük etiramla qeyd olunur.

Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzində Əməkdar İncəsənət xadimi, Prezidentin fərdi təqaüdcüsü Abdulla Qurbaninin ssenarisi və rejissorluğuyla keçirilən "Vətən soyqırımını qurbanlarını yad edir" rekviyem-kompozisiya duyğusalıqla izlənilirdi.

Tarix baxımından bu gün sabahın başlanğıcıdır. Tədbir rekviyem-kompozisiya aparıcının (Abdulla Qurbani) dediyi kimi, gələcək keçmişin şagirdi kimi, gələcək keçmişin şagirdi məntiqiylə izlənilirdi. 100 il əvvəl olmuşları sözün, musiqinin təqdimatında yaşanırdı. Duyğular poetik sözə - şeir

rə, şeiriyətə həmişə həssas olub; 100 il əvvəl ermənilərin qəddarlığının ağır-acıları şeirin, hər biri bir mətəbin, mətəlb-ovqatın ifadəsi olan muğamlarımızın qüdrətində, cazibəsində yaşanırdı.

Anım gününə tamam yeni biçimdə tərtibat verilmişdi, hər mizan ümumi ideyanı (süjeti) ifadə edirdi.

Tədbir ənənəvi formatda

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin müvafiq sərəncamına əsasən, Silahlı Qüvvələrin birlik və birləşmələrində soyqırımını qurbanlarının anım mərasimləri keçirildi.

başlamır. Əvvəl ədəbi-bədii kompozisiya, sonra çıxışlar, kompozisiyanın məzmununu çıxışlar tamamlayacaq.

Zaldan səhnəyə doğru yarıqlı bir səs irəliləməkdədi. Işığın müşayiətiylə addım-addım qaranlıq səhnəyə yaxınlaşır. Həzi Aslanov adına Mərkəzi Zabitlər Evinin solisti Yaqut Xəlilzadənin ifasında "Dədə Qorqud" bədii filmindən mahnı 100 il əvvəl Bakıda, Göyçayda, Qubada,... törədilmiş soyqırımının dərkinə remarka kimi izlənilir, dinlənilir. Mahnı sona yetər-yetməz səhnə aramla işıqlanır; qaranlıq qara rəngli, hüzn qara rəngli. Qara paltar qara niyyətin mahiyyətinə aydınlıq üçündü; qara paltarlı qadınların arxa sırasında dayanmış qara paltarlı kişilər görünür. Bu da mühafizə, müdafiə etmə anlamında rəmzdirdi. Kişilərin baxışları bayrağımızın rənglərini ifadə edən rənglərin fonunda uzaqlara dikilib. Könlümüzdən heç zaman uzaq olmayan bu uzaqlıqlar yaxın gələcəkdə bayraqlarımızın dalğalanacağı ərazilərdi, Şuşadı, Laçındı, Ağdamdı, Füzulidi, Cəbrayıldı, Qubadlıdı, Zəngilandı...

Qadınların əllərində uçuna-uçuna, titrəy-titrəy yanan şamlar yüz il əvvəl yaşanmış məqamların işıqlandırılması üçündü. Nigar Rəhimovanın ifasında "Dəli Kür" bədii filmindən mahnı şəhidlərə eləyirdi sanki. "100 il əvvəl soyqırımını qurbanları da şəhiddi" ... - deyir bu səs, bu avaz, bu kövrəklik, bu qəhər... "Vətən, sənəin şəhidlə-

ibərət stendlər tədbirə gələnləri 100 il əvvələ aparır. Həzi Aslanov adına Mərkəzi Zabitlər Evinin Mahni və Rəqs Ansamblının solistləri Qoşqar Qasımovun və Yaqut Xəlilzadənin oxuduğu "Zəminxərə" o illərin ağırının, sıxıntılarının ifadəsidir elə bil. Ədəbi mətnlərin soyqırımının mexanizminin,

qiylə - dahi Üzeyir Hacıbəyovun dühasının işığıyla tamamlanır: Azərbaycan, Azərbaycan!.. Bu, şair kimi Abdulla Qurbaninin tapıntısıdır. Son misranı hamı ifa edir. Belə bənzərsiz coşqunu başlanğıcını aprel zəfəri bildiyimiz Böyük Qələbənin işığı bilir. Bu işıq yaxın vaxtlarda bütün

baş vermə üsullarının ifadəsi kimi dinlənilir, misra-misra yaşanılır. Hər ikisi stendin önündə stendə baxıb oxuyur, şəkillərin informasiyasını sözlə, səsle ifadə edib oxuyur. Bu, rejissura tapıntısıdır. Şeirlər, şeirlərin söykəndiyi "Zəminxərə" o illərin soyqırımının şəkil-stendinin bələdçisidir sanki baxın, unutmayın! - deyir stendlər də, oxumalar da. Bu oxumalar tarix haqqında tarixə oxunan ittihamdır. "Zəminxərə", Ağabala Abdullayevin və Nigar Rəhimovanın ifasında "daşları da yandımağa" (B.Vahabzadə), axar suları dayandımağa qadir olan "Segah" xanəndələrin səsiylə tarixə deyir ki, susdun, 100 il əvvəl faciələrini görə-görə görməz oldun, duya-duya duymaz oldun. 70 il sonra Ağdamda Əlinin, Bəxtiyarın qətlə yetirilməsi qıç olmuş insafınızi tərpətmədi, 74 il sonra Xocalıda uşaqların 100 il əvvəlki kimi qəddarlıqla qətlə yetirilməsi düşüncələrimizi sil-kələmədi. Ermənilər Füzulinin Alxanlı kəndində 2 yaşlı Zəhranı qətlə yetirəndə də bəşəriyyətin sırasında olmadın...

Nurşən Məmmədovun ifasında "Lələtəpə fətehləri" Ağabala Abdullayevin ifasında "Bayraqtəpə odası" bayaqdan bəri düşüncələri bürüyən, ürəkləri silələyən kövrəkliyi üstələyir - ruhların tövsiyəsi elə bil. Elə bil "Bu xalq olub, var, var olacaq" - deyir...

Və "Zəfər marşı" ... "Zəfər marşı"nın finali Azərbaycanın Dövlət himninin bir misrası ilə eyni musi-

məmləkət boyu yayılacaq...

Yad etmə mərasimində Müdafiə Nazirliyi Mənəvi-Psioloji Hazırlıq və İctimaiyyətlə Əlaqələr İdarəsinin rəisi general-mayor Rasim Əliyev çıxış edərək 31 Mart Azərbaycanlıların Soyqırımını Günü'nün mahiyyətindən, bu günün ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 1998-ci ildən etibarən hüzn günü kimi tarixləşməsindən, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamının soyqırımını gününün bu səviyyədə anılması gənclərin vətənpərvərlik duyğularının daha geniş miqyasda formalaşmasında əhəmiyyətindən, ... danışdı.

Millət vəkili Mələhət İbrahimqızı, Respublika Mühəribə, Silahlı Qüvvələr və Əmək Veteranları Təşkilatı sədrinin müavini Cəlil Xəlilov, tarix elmləri doktoru Mehman Süleymanov çıxışlarında ermənilərin azərbaycanlılara qarşı apardığı soyqırımını siyasətindən və soyqırımlardan danışdı...

Vətən soyqırımını qurbanlarını unutmur...

Vətən soyqırımını qurbanlarını ehtiramla yad edir. Bu yad etmə, bu ehtiram ölkə başçısının sərəncamı ilə rəsmiləşdirilib.

Azərbaycan Ordusu yaxın vaxtlarda torpaqlarımızı işğaldan azad edəcək. Azərbaycan dövlətçiliyi əbədiyyətin ciğirdaşı olacaq. Neçə yüz illər şəhidlərimizin də, soyqırım qurbanlarının da ruhu belə ehtiramla anılacaq...

Rəşid HÜSEYNOV,
əməkdar jurnalist

Aprel döyüşləri: Böyük Qələbənin başlanğıcı

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Ermənistan rəhbərliyi aprel hadisələrindən sonra aləmə car çəkdi ki, Azərbaycan silaha əl atıb, atəşkəsi pozub və sair. Amma Prezidentimizin dəfələrlə vurğuladığı kimi, qonşu dövlətin rəsmilərinə bir məsələni izah etmək lazımdır ki, beynəlxalq hüquqla tanınan qanuni torpaqlarımız işğaldan azad edilməlidir. "Əgər erməni əsgəri ölmək istəmirsə, onda Qarabağdan, Azərbaycan torpağından rədd olub getsin", - deyər dövlət başçımız

bütün siyasi və diplomatik dairələrdə bəyan edir ki, Ermənistan öz xoşuna ərazilərimizdən geri çəkilməyə, aprel savaşı yenido təkrrarlana bilər. Bu gün müasir silah və texnikalarla tam təmin edilən Azərbaycan Ordusu qarşısında duran mühüm döyüş tapşırığını yerinə yetirməyə hazırdır.

Aprel döyüşlərinin ildönümü ərəfəsində "N" hərbi hissəsinin həmin savaşa fəal iştirak edən şəxsi heyətinin bir qrupu ilə görüşüb onların təəssüratlarını öyrəndik.

Cəlilabad rayon sakini kiçik çavuş Asim Əliyevlə söhbətə başlayırıq. Aprel döyüşlərində iştirakından ömrü boyu qürurlanacağını qeyd edən Asimə görə, Vətən üçün yaşamaq, bu yolda fədakarlığa hazır olmaq hər bir Azərbaycan gəncinin müqəddəs borcudur. "Bu döyüşlərin nəticələrini hər şeydən öncə vətənpərvərlikdə görürəm. Bacarıqlı əsgər kimi formalaşmaq üçün yüksək Vətən sevgisinə malik olmalısən, yeni, yaşadığın məmləkətə sıx tellərlə bağlanmalısən. Döyüşə məhz belə ulvi hissələrlə başladığıq, ölümün gözüne dik baxaraq düşməne gücümüzü sübut etdik.

Mən də digər silahdaşlarım kimi bu qələbəyə azacıq da olsa töhfə verdiyim üçün özümü xoşbəxt sanıram".

Müqavilə əsasında xidmət edən əsgər Cümşüd Hüseynov müddətli hərbi xidmətini çətin dağlıq şəraitdə yerləşən hərbi bölmələrdən birində başa vurub, ehlə həmin dövrdə hərbi pe-

şəni seçmək qərarına gəlib. Bu gün müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu kimi xidmət edən beyləqanlı hərbiçinin də taleyinə aprel savaşının iştirakçısı olmaq yazılıb.

- Aprel döyüşlərində qələbəmizi təmin edən ən başlıca amillərdən danışan kiçik çavuş Əliyevin dediklərinə bir vacib məsələni əlavə etmək istəyirəm ki, güclü dövlətin, xalqın, millətin dəstəyi olmadan ordu savaşda qalib gələ bilməz, - Cümşüd dedi. - Ordu onda qüdrətlidir ki, dövlətin, xalqın qayğısı ilə ehtə olunur. Bu baxımdan aprel döyüşlərini bir örnək, nümunə hesab etmək olar. Əgər torpaqlarımızın işğaldan azad olunması üçün əmr, göstəriş olarsa, yenə də qələbə bizimlədir.

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu Xəzər Nəhmətov bildirir ki, əslində, aprel zəfəri ulu öndərimiz Heydər Əliyev ideyalarının təntənəsidir. "Bir vaxt əsgər kimi xidmət edəndə də komandirlərimiz, xüsusən ictimai-siyasi məşğələlərdə qrup rəhbəri olan zabitlər bizə izah edirdilər ki, müasir Azərbaycan Ordusunun bünövrəsini dahi rəhbər Heydər Əliyev yaradıb. Məhz onun rəhbərliyi ilə ordumuz ilk dəfə Horadiz istiqamətində düşməne gücünü sübut edib və bununla müharibədə əsaslı dönüş yaranıb. Bu gün onun ideyaları, başladığı inkişaf kursu Prezidentimiz, Ali Baş Ko-

mandan ilham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Bu isə bizə yüksək əhval-ruhiyyə, qələbəyə inam hissi aşılayır."

"Aprel döyüşləri şanlı tarixi qələbəmizdir", - deyən dövlətimizin başçısı bu savaşda əldə olunan uğurların bir səbəbini də zabit və əsgərlərimizin yüksək vətənpərvərliyi ilə izah etdi. Bu qələbə bir daha sübut etdi ki, Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyəti milli-mənəvi dəyərlərə, yüksək əxlaqi keyfiyyətlərə malikdir.

Kapitan RUFƏT DƏMİROV:

Aprel döyüşləri Azərbaycanın ordu quruculuğunun məntiqi nəticəsidir, desək, yanılmırıq. Bəzən bu döyüşləri Dağlıq Qarabağ münaqişəsində dönüş nöqtəsi də hesab edirlər. Bu döyüş sübut etdi ki, Azərbaycan Ordusu torpaqlarımızı işğaldan azad etməyə qadirdir. Aprel döyüşləri torpaqlarımızın bütövlüyünə də yol açdı.

Aprelin 2-də təmas xəttində təxribata əl atan düşmən mövqelərini iriçaplı silahlardan atəşə tutaraq hərbi üstünlük əldə etməyə çalışdı. Lakin düşmən Azərbaycan Ordusunun hissələrinin onların planlarından xəbərdar olduğunu unudurdu. Düşmən unudurdu ki, Murad Mirzəyev, Samid İmanov, Şükür Həmidov kimi oğulları olan orduya qalib gəlmək mümkün deyil. Minlərlə vətəndaşımız ruhən Azərbaycan əsgərinin yanında idi və torpaqlarımızı işğaldan azad olunmasında şəxsən iştirak etmək istəyirdi.

Aprelin 1-dən 2-nə keçən gecə düşmən təxminən saat 4 radələrində hücum keçdi. Komandanlıqdan əmr gəldi ki, düşmən yenə də ön cəbhədə təxribat törədib. Hücumun qarşısı alınmalıdır. Səhər saat 04:50-də bölüyün döyüşçüləri düşmənin illərlə əlində saxladığı postu vurub keçdilər. Torpaq əsgərlərə güc verirdi. İrəlilədikcə əsgərlərdə döyüş ruhu yüksəlirdi. Yaddaşımda iz buraxan amil Lələtəpədə bayrağımızın dalğalandığını gördüyüm andı. Qələbədən sonra şəxsi heyətimizin yaşadığı sevinc anını sözlə ifadə etmək çətindi.

Lələtəpədə dalğalanan bayrağımızı görəndə qeyri-ixtiyari diz çökdüm. Özümü o ucalıqda

hiss etdim. Bayrağımız dalğalanır, ürəyim tellənirdi: bayrağımızın dalğalandığı yerlərdən biri - Lələtəpə! Azərbaycan əsgəri bayrağımızın istəyini yerinə yetirdi. Ürəyim deyirdi ki, oğullarımızın Lələtəpədə, Bayraqtəpədə dalğalandığı bayrağın növbəti ünvanı Şuşa, Xankəndi... olacaq...

Gizir Sənan MƏMMƏDOV:

- 12 ildir, yenido ordu sıralarına qatıldığım, ömrümü bu yolda fəda etməyə qərar verdiyim gündən həyat missiyamı anlayıb, nə üçün yaşadığımı dərk edirəm.

Şabran rayonunun Təzəkənd kəndində dünyaya göz açmışam. Sənan adını atam verib mənə. Hüseyn Cavidin əsərlərindən birinin qəhrəmanını Sənan. Bu adı verərkən, yaqın Vətənim üçün yaşayacağımı düşünüb. Atamı hələ uşaq yaşlarımda itmişəm. İnanıram ki, bu gün həyatda olsaydı və mən hərbiçisi görsəydi, ürəyi dağa döndərdi. Əminəm ki, ruhu mənə gürür və qəbri nurla dolur.

Uşaqılıqda mənə yaşidlərim-

dan fərqləndirən ehlə də üstün xüsusiyyətlərim olmayıb. Hər kəs dərslərdən əla qiymətlər almağa çalışarkən mən bayraq, silah rəsmləri çəkərdim. Yaqın o günlərdən şüuraltıma həkk olunan düşüncəydi ki, hərbi xidmətə yollandığım ilk gündən nizam-intizamlı olmaqla yanaşı, silahlara böyük maraq göstərdim. Hərbi xidmətə yollandığım ilk günü əsla unutmam.

2002-ci il idi. Səhər saatlarında xidmət keçəcəyim hərbi hissəyə çatdım. Nəzarət-buraxılış məntəqəsində əlində silahla növbə çəkən əsgərləri görəndə, "mən də əsgərəm, bir neçə saat sonra hərbi forma geyinəcəm" düşüncələri sevincəldirdi mənə. Hərbi hissədə ucalan üçrəngli bayrağımızın gözəlliyinə diqqət edərkən əsgər əlini çiyinə qoyub "biz o bayraq daima dalğalansın deyər, əlimizdə silah Vətənin keşiyindəyik" dedi. O gün orduda aldığım ilk dərs oldu mənə. Sonra gənc əsgər dövrünü başa vurduq. Ön xəttə yollandım. Əvvəlcə qumbaraatan, sonra isə manqa komandiri vəzifəsinə təyin olundum. Xidmətimi düzgün qurmaq ən başlıca qayəm idi. Formanı əynimdən çıxarmağı heç istəmərdim.

Təxris olunub ailəmin yanına yollandım. Mülki həyatın mənə sığdığını hiss edirdim. Ona görə də ordu sıralarına qatılmaq qərarımı əvvəl qardaşım Sərdarə, daha sonra anam Solmaza bildirdim. Qardaşım 4 ildən artıq hərbi xidmətdə olduğu üçün anam hərbiçisi olmağımı istəmərdi. Lakin arzumu bildirdim, qarşımda maneə olmayın deyər, xahiş etdim. Nəticədə anamın xeyir-duası ilə gizir olaraq hərbi xidmətə qayıtdım.

Təyin olunduğum vəzifənin

öhdəsindən layiqincə gələ bilmək üçün öz üzərimdə çalışdım. Hər gün, hər an Ali Baş Komandanın əmrini gözlədim. 2 il öncə aprelin əvvəllərində gözlədiyimiz məqam gəldi. Mənfur qonşularımızı yenə təxribat törətmək istədi, postlarımıza hücum keçdi. Düşməni məhv edərək geri oturtmaq əmrı gəldi. Vaxt itirmədən erməni zirehli texnika-

larını, mövqelərini məhv etmək üçün döyüşə başladıq. Döyüş maşınlarıyla düşmən texnikalarını, postlarını məhv etdikcə, həyətin sevinc qışırıqlarını işləyən texnikanın səsinə baxmayaraq eşidirdik. Aprelin 3-ü gecəyə doğru Qapanlı istiqamətində yanımıza minaatan mərmisi düşdü. Döyüş maşınının tuşlayıcısı olan kiçik çavuş Allahverdi Babayev küreyindən, mən ayağımdan yaralandım. Aprelin 6-sı ailəmlə əlaqə saxladım. Anam dözməyib dərhal yanıma gəldi. 8 yaşlı oğlum Ramazan da gəlmişdi. Məni yaralı görüb "ata, səni ermənilər yaraladı, böyüyüb onların cəzasını verəcəm", dedi. Uşaq yaşlarından mənə formada görə Ramazanın da

hərbiçisi olacağına inanıram. Hər evə gələndə papağımı başına qoyub, qarşıma keçərək hərbi salam verməsi, "mən də komandir olacağam" deməsi qürurlandırır mənə. Onun üçün aldığım formanın həvəsə geyinir. "Açıq qapı" günlərində mənimlə hərbi hissəyə gəlir. Ən böyük arzum oğlumu hərbi dənizçi kimi görməkdir.

Sonda hərbi xidmətə hazırlaşan, ehlə də həyatını orduya bağlayan gənclərimizə demək istəyirəm ki, həyatda ən böyük səadət Vətən sevgisi ilə bu torpağa xidmət etməkdir. Atalar yaxşı deyib "Güc birlikdədir". Gəlin, gücümüzü birləşdirib üçrəngli bayrağımızı bütöv Azərbaycanın hər qarşısında dalğalandıraq. Şuşada dalğalanan erməni bayrağını endirib yerinə öz bayrağımızı asaq, erməni kilsələrinin yerində ucaldılaq məscidlərimizdə Şükür namazı qılacaq.

Xalqımıza aprel qələbəsinə yaşadan oğullardan biri ilə "N" hərbi hissəsində görüşürəm. "Vətən mərd oğulların çiyinləri üstə ucalar", - deyir kapitan Şəhriyar Quliyev.

Şəhriyar Salyan rayonunda anadan olub. Onda zabit olmaq həvəsi uşaqılıqdan yaranıb. Zabit olan bibisi oğlu və xalası oğluna baxıb o da böyüyəndə hərbiçisi olmaq həvəsinə düşüb. 8-ci sinfi bitirəndə Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə sənəd verib. Zabit olmağı qarşısına məqsəd qoyan Şəhriyar dərslərini yaxşı oxuyub və liseyi uğurla başa vurduqdan sonra Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə daxil olub. Leytenant rütbəsi alıb və xidmətə başlayıb.

(Ardı 5-ci səhifədə)

Aprəl döyüşləri: Böyük Qələbənin başlanğıcı

(Əvvəli 4-cü səhifədə)

- Həmin gün çox sevincli idim. Valideynlərimizin, yaxınlarımızın iştirakı ilə buraxılış mərasimi keçirildi. Bizə rütbələrimiz təqdim olundu, xidmət edəcəyimiz yer bildirildi. İlk xidmətimə ön xətdən başladım. Düşmənlə təmas xəttində yerləşən bölməyə təyin olundum. Oraya göndərilən ilk gün uşaqlığım yadıma düşdü. "Böyüyəndə nə olacaqsan?" sualına həmişə "hərbçi olacam, düşmənlərimizi məhv edəcəm" cavabını verirdim. Arzum reallaşmışdı, zabit olmuşdum, düşmənlə təmas xəttində Vətəniyə yağılardan qorumağa gəlmişdim. Düşməni nifrətim uşaqlıqdan var idi. Xalqımıza qarşı soyqırımlar edib, bacı-qardaşlarımızı vəhşiliklə öldürən, körpə, yaşlı, qız-gəlin demədən mərmi yağışına tutan düşməni məhv edəcəyim günün arzusunda olmuşam hər zaman. Bu yolu seçməyimdə düşməndən qısa almaq hissini də təsiri olub. Özümə söz verdim ki, xidmətimdə ikiqat məsuliyyətli olacam və düşməni qəti göz açmağa imkan verməyəcəm. Bölmədə xidmət edən əsgərlərin vətənpərvərliyi, orduya, dövlətimizə bağlılıq da peşmə olan sevgimi daha da artırdı. Hərbçi oldum.

O, ailəlidir, iki uşaq atasıdır. Dəfələrlə nümunəvi xidmətinə görə fəxri fərman və təşəkkür alıb. Aprəl döyüşlərində göstərdiyi şücaətə görə növbəti hərbi rütbə ilə təltif olunub. Danışdıqca gözlerindəki qüruru görürəm. Peşəsinə ürəkdən bağlılığı, Vətənə sədəqəti, vətənpərvərliyi hər cümləsindən duyulur. Aprəl döyüşlərindən danışırıq. Ali Baş Komandanın əmri ilə Böyük Qələbəni qazanmağa hər an hazır olduqlarını deyir.

- Həmin gün adı günlərdə ki, kimi vəzifə borcumuzu yerinə yetirirdik. Gecəyarı güllə səsləri eşidildi. Düşməni qüvvələri hücumu keçmişdi. Onlar atəşkəsi tez-tez pozurdular, lakin bu dəfə niyyətləri başqa idi. Bölməyə heyəcan komandası verildi. Tez bir zamanda tanklarımızı və döyüş maşınlarımızı işə saldım. Heyət nəfərləri cəld olaraq silahlarını götürüb döyüş maşınlarında yerlərini tutdular. Əks-hücumu keçdik. Döyüşlər başladı. Şəxsi heyətin hər biri sanki, bu günü gözləyirmiş kimi düşməni üzərinə şığırdı. Düşməni arzusunu ürəyində qoyduq, on-

ları bir addım da olsun irəliləməyə qoymadıq. Tanklarımızla qarşımıza çıxan bütün maneələri darmadağın edərək Talış yüksəkliyinə qədər irəlilədik. Düşməni özünü itirmişdi, geri çəkildi. Bir məqamı qeyd edim ki, döyüş ancaq silah, texnika, taktika ilə olmur. Bizim gücümüz Vətən sevgimizdədi. Biz savaşı ürəyimizdə qazanmışdıq. Mən bunu bütün əsgərlərimdə gördüm. Rütbəsindən, vəzifəsindən asılı olmayaraq hər kəs bir yumruq olmuşdu və bu yumruğun zərbəsi düşməni məhv etdi. Düşməni bizim gücümüzə tab gətirməyib geri çəkilməyə məcbur oldu, silahlarını, texnikasını döyüş meydanında qoyub qaçmağa başladı. Həmin döyüşlər bir daha sübut etdi ki, erməni əsgəri Azərbaycan əsgərindən qat-qat zəifdi. Bu bütün dünyaya bir daha göstərdik ki, ermənilər ata-baba torpaqlarımızı sülh yolu ilə tərk etməsələr, onları məhv etməyə qadirik. Torpaqlarımızı bəd niyyətlə ayaq basan sağ qalmaz. Xalqımız əmin olsun ki, tez bir zamanda onlara Böyük Qələbə sevincini yaşadacağıq.

...2016-cı il aprelin əvvəllərində erməni mənfurları atəşkəsi yenidən pozub, dinc əhalini atəşə tutdular. Silahlı təxribat törətməyə cəhd etdilər. Həmin gün əsgərlərimiz Vətəni keşiyində daim ayıq-sayıq dayanıqlarını bir daha sübut etdilər. Gecəyarı təxribat törətməyə cəhd edən düşməni qüvvələrinə ağır zərbə endirdilər. Düşməni xeyli canlı qüvvəsini məhv edən döyüşçülərimiz ölkəmizə bayram əhval-ruhiyyəsi, qələbə havası bəxş etdilər. İllər öncə işğal etdikləri torpaqlarımızdan çıxmaq istəməyən yağılardan ordumuzun gücü qarşısında aciz qaldılar. Döyüş meydanında silahlarını qoyub qaçdılar. Strateji cəhətdən əhəmiyyətli olan Talış yüksəkliyi, Lələtəpə azad olundu. Həmin yüksəkliklərdə Azərbaycan bayrağı dalğalandı. Bu zəfər bir daha sübut etdi ki, düşməni tapdağında olan torpaqlarımızı müharibə yolu ilə azad etməyə qadir güclü ordumuz var.

Bu tarixi qələbənin iştirakçılarından daha birinin fikirlərini qələmə alıram. O da erməni təxribatının qarşısının alınmasında qəhrəmancasına döyüşüb, şücaət göstərən. Ona təhkim olunan tankı ilə düşməni ağır zərbələr endirib. Düşməni mövqelərini dəqiq və sərrast vurub. Gizir Teymur Tağıyev Goranboy rayonundandır. Orta məktəbi bitirdikdən sonra hərbi xidmətə yollanıb. Əsgəri xidmətinə Naxçıvan Muxtar Respublikasında keçib. Vətən qarşısında övladlıq borcunu layiqincə yerinə yetirib. Əsgəri xidməti başa çatdısa da, ordu sıralarından ayrılmayıb. Hərbçi olmaq, bu şəərəfli peşəyə yiyələnmək istəyini yuxarı komandanlığa bildirib. 1999-cu ildə Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzində gizirlik kursunu bitirib. 20 ildən çoxdur ki, ordu sıralarında xidmət edən gizir döyüşlərdə göstərdiyi şücaətə görə "Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə" 3-cü dərəcəli medalla təltif olunub. Teymur qü-

sursuz xidmətlərə görə Müdafiə naziri tərəfindən 1-ci, 2-ci və 3-cü dərəcəli medallara da layiq görülüb.

- Tankçı olmağı hələ hərbi xidmətə çağırılmamışdan arzulayırdım. Bu arzunun yaranmasına stimül verən iki dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı general-mayor Həzi Aslanov oldu. Görkəmli sərkərdəni özümə ideal bildim. Orta məktəbdə tarix kitablarından iştirak etdiyi döyüşləri, qəhrəmanlıqları haqqında tez-tez oxuyurdum. Tank oyuncağı mənə ən sevdiyim əşya idi. Arada bu oyuncağın real tank olduğunu və onunla erməniləri məhv etdiyimi xəyal edirdim. Tankçı olmaq istəyim də o vaxtlardan yaranmışdı. Əsgəri xidmətim başa vurduqdan sonra könüllü olaraq hərbi xidmətdə qaldım və uşaqlıq arzumun arxasınca getdim. Gizirlik kursunu uğurla keçdim, tankçı oldum. İlk xidmətim ehtiyat bölmələrdən birində oldu. Düzdür, tankçı olmuşdum, lakin hələ də arzuma çatmamışdım. Axı mən tankımla düşməni məhv etməliydim. İllər keçdi. Xidmətim ön xətt bölməsində davam etdirdim. Və o gün döyüş əmri gəldi. Cəld tankı işə saldım. Tapqaraqoyunlu və Talış istiqamətində döyüşlərə atıldım. Mövqedə yerimizi tutduq. Ağır döyüşlər başladı. Düşməni bir çox zirehli texnikasını, onlarla canlı qüvvəsini məhv etdik. Düşməni tərəfə mərmi atdıqca, döyüş maşınla-

rını, canlı qüvvəsini məhv etdikcə sanki illərin ağır-acısı çıxırdı canımızdan. Hər kəsin üzündə qələbə əzmi vardı. İllərdir ürəyimizi coşdurən intiqam hissini az da olsa dindirirdik. Düşməni bu hücumu gözlənilməz idi. Qəfil təxribata əl atmışdılar. Lakin, biz hər zaman döyüşə hazır olduğumuzu bir daha sübut et-

dik. Əks-hücumu keçərək onları məhv etdik. Düşməni geri çəkilməyə məcbur oldu.

Mən döyüş qabiliyyətimizin, təcrübəmizin yüksək olmasında keçirilən irimiqyaslı təlimləri xüsusilə vurğulamaq istəyirəm. Belə təlimlər bizi döyüşə daha da hazırlıqlı edir, təcrübəmizi artırır.

Hər kəs əmin ola bilər ki, tez bir zamanda bu qələbəmizi yenidən təkrarlayacağıq, torpaqlarımızı işğaldan azad edəcəyik.

Tarix boyu xalqımız qəhrəmanlıq ənənələri ilə ad-san çıxarıb, yadellilərə qarşı mərdliklə döyüşüb. Xalq şairi Zəlimxan Yaqubun şeiri var: "Ordun varsa, yurdun var". Doğrudan da, nizami ordu, mərd və qorxmaz oğullarımız olmasa, Vətəni nə qorumaq, nə də yaşatmaq olar. Güclü ordumuz olmasa, müstəqilliklə, azadlıqla bağlı bütün arzularımız puça çıxar. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev deyirdi: "Müharibə etmək, sadəcə, müxtəlif istiqamətlərdən atəş açmaq deyil. Bu, mükəmməl təcrübə, hazırlıq və yüksək döyüş ruhu tələb edir". Aprəl döyüşləri də bir daha sübut etdi ki, yüksək maddi-texniki baza ilə yanaşı, ordumuzun peşəkar, vətənpərvər, qorxmaz, igid döyüşçüləri var. Belə igidlərdən biri də çavuş Sərvan Cəfərovdur. Düşməni təxribatının qarşısını almasında Sərvan da şücaət göstərən, qəhrəmanlıqla döyüşən hərbçilərimizdən.

- Milli Qəhrəman Mübariz İbrahimovun xidmət etdiyi postda xidmət edirdim. Onun qəhrəmanlığını daim özümə nümunə bildirmişəm. Əsgəri xidmətim başa vurduqdan sonra könüllü olaraq ordu sıralarında qaldım. Torpaqlarımızın 20 faizə qədərini işğal altında olduğu bir vaxtda ordu sıralarında xidmətim davam etdirməyi, hərbçi olmağı özümə oğulluq borcu bildim. Əsgəri xidmətim ön xətdə olub. Səngərdə xidmət etməkdən daim qürur duymuşam. Çünki səngərlər müqəddəsdir. Burada minlərlə qəhrəman oğullarımızın xatirəsi var. Barıt qoxulu bu mövqələrdə Mübarizlər, Raqıflar, Samidlər, Fəridlər kimi neçə-neçə igid oğullar döyüşüblər, şücaət göstərirlər. Bu yerlərdə xidmət etmək, daim ayıq-sayıq dayanmaq, torpaqlarımızı işğaldan azad etməyə hazır olmaq bizim ən ümdə vəzifəmizdir. Aprelin 1-dən 2-nə keçən gecə düşməni təxribata əl atanda mən də döyüşə qoşuldum. Həmin gün yalnız bir məqsədimiz vardı, düşməni hücumunu dəf edib irəliləmək. Vətən sevgimiz bütün düşüncələri üstələmişdi. Bölməmizin hər bir üzvü kimi, mən də bütün qüvvələrlə döyüşdüm. Bir neçə erməni döyüş meydanında məhv etdim. Çox sevincli idim. Düşməndən intiqam alırdıq. İrəliləyirdik. Qısa vaxtda Talış yüksəkliyini ələ keçirdik. İndi danışdıqca həyəcanlanıram, həmin günlərə qayıdıram. İnşallah, tez bir zamanda işğaldan qalan torpaqlarımızı da azad edəcəyik. Oğlum Vaqifin 8 yaşı var. Onun da gələcəkdə hərbçi olmasını istəyirəm. Özü də həvəslidir. "Ata, böyüyəndə zabit olacam, sən kimi döyü-

şəcəm", deyir. Bu, mənim üçün ən böyük sevincdir.

"Hər zaman fəxr edərəm ki, aprəl qələbəsində mənim də payım olub", - deyən çavuş Nəcmulla Novruzəliyev əslən Qubadandır. Əsgəri xidmətinə də hazırda xidmət etdiyi hərbi hissədə keçib. Xidməti dövründə hərbi hissədə gördüyü doğma münasibətdən, ölkə rəhbərliyi tərəfindən hərbçilərə göstərilən yüksək diqqət və qayğıdan təsirlənərək xidmətinə davam etdirmək qərarına gəlib. Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzində kurs keçdikdən sonra xidməti yerinə qayıdıb.

- Həmin döyüşlərdə şəhid olan kapitan Nəcməddin Savalanov döyüş meydanından mən çıxarmışdım, - deyir. - Nəcməddin hərbi hissənin qərargah rəisi idi. Onunla eyni mövqedə döyüş girmişdik. Döyüş meydanında komandirimizin mərdliyi bizə daha da güc verirdi, ruhlandırırdı. Sol çiyin

və sol ayaq nahiyəsindən yaralandı. Yaralı olmasına baxmayaraq döyüşü davam etdirirdi. Cəld şəkildə çavuş Səid Əzizli, əsgər Fərid Əzimovla birlikdə komandirimizi döyüş meydanından çıxartdıq. Huşu özündə idi, "Gəlirəm, yaramı bağlasınlar qayıdıram" deyirdi. Şəhid oldu. Biz torpaqların keşiyində inamla dayanmışıq. Ali Baş Komandanın bir əmri ilə işğaldan azad etməyə qadirik.

Nəcməddin Savalanov kimi igid oğullarımız nəinki xalqımıza, bütün dünyaya əsl cəsərat, igidlik nümunəsi oldular. Onların hər biri mətənət, dözümlülük nümayiş etdirirdilər. Bu döyüşlər ordumuzun gücünü, yüksək döyüş ruhunu, sarsılmaz iradəsinin sübutu oldu. Qələbəmiz cəmiyyətdə də ruh yüksəkliyi yaratdı. Xalqın ordumuza olan inamını daha da artırdı. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı bir daha əmin oldu ki, Ermənistan ordusu bizim ordumuzdan qat-qat zəifdir. Ermənilər torpaqlarımızı sülh yolu ilə tərk etməsələr, ərazi bütövlüyümüzü müharibə yolu ilə təmin edəcəyik.

Səhifəni hazırladı:
Polkovnik-leytenant
Arif PƏNAHOV,
kapitan
Məhəmməd ƏLİYEV,
baş leytenant
Ceyhun CƏFƏRLİ,
leytenant
Mahmud MÖHBALİYEV,
"Azərbaycan Ordusu"

Şəhidlər - dünənimizin qəhrəmanlıq simvolu, bu günümüzün qeyrət salnaməsi, sabahımızın əbədi örnək təmsilçiləridir.

Bu günlərdə respublikamızda bütün idarə və təşkilatlarda Böyük Qələbənin başlanğıcı olan aprel döyüşlərinin ildönümü qeyd olunur. Səbail rayon Yeni Azərbaycan Partiyasının və Həbib bəy Mahmudbəyov adına 2 sayılı Texniki-Humanitar Elmlər liseyinin birgə təşkilatçılığı ilə aprel şəhidlərinin xatirəsinə həsr olunan tədbir keçirildi. Tədbirdə millət vəkili, Müdafiə Nazirliyinin nümayəndələri, döyüşün iştirakçıları, şəhid valideynləri, ali və orta məktəblərin müəllimləri, tələbə və şagirdləri, ictimaiyyət və kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri iştirak etdirdilər.

Tədbiri millət vəkili, Səbail rayonu Yeni Azərbaycan Partiyasının sədri, professor Şəmşəddin Hacıyev açaraq bildirdi ki, 2016-cı il aprelin əvvəllərində düşmən ordusu növbəti silahlı təxribat tərtib etdi. "Ordumuz düşmənin irimiqyaslı silahlı təxribatlarının qarşısını almaqla bərabər, işğalda olan minlərlə

hektar əzəli torpaqlarımızı uğurlu əks-hücum əməliyyatı nəticəsində azad etdi. Şanlı ordumuz illərdir Ermənistan rəhbərliyinin yaratdığı mifləri, əfsanələri darmadağın etdi. Düşmən silahlarını ataraq qaçdı. Xalqımıza illərdən bəri həsrətində olduğu aprel zəfərini yaşadan bu döyüşlərdə şəhid olan övladlarımızı üçrəngli bayrağa bükərək alqış sədaları altında layiqincə son mənzilə yola salarkən, erməni valideynləri ölümlərini əllərinə alaraq respublikalarının mərkəzində nümayiş etdirir, Azərbaycan torpaqlarında övladlarının öldürülməsinə etiraz etdirdilər. Bu tarixi hadisə, tarixi qələbədir."

Ölkə başçısının apardığı uzaqgörən, uğurlu siyasətdən söz açan millət vəkili ordumuzun ən müasir silahlarla təmin olunmasının, yeni hərbi hissə və şəhərciklərin salınmasının, ordu-xalq birliyinin, Cocuq Mərcanlıının yenidən inşasının hər bir azərbaycanlıda qürur hissi doğurduğunu bildirdi.

2016-cı ilin aprel döyüşlərinin başlanma səbəblərindən, döyüşlərdə Azərbaycan əsgərinin vətənpərvərlik ruhundan,

Qəhrəmanlıq salnaməsi

qələbə əzmindən söz açan Müdafiə Nazirliyinin nümayəndəsi polkovnik-leytenant Emin Səfərov Ali Baş Komandan İlham Əliyevin dediyi "Aprel döyüşləri bizim şanlı hərbi qələbəmizdir, dövlətimizin, xalqımızın, ordumuzun gücünü göstərən qələbədir. Bu döyüşlər onu göstərir ki, Azərbaycan xalqı və dövləti heç vaxt işğalla barışmayacaq, öz ərazi bütövlüyünü nəyin bahasına olursa-olsun, bərpa edəcəkdir" - sözlərini xatırladaraq əminliklə bildirdi ki, "Biz hərbiçilər Ali Baş Komandanın əmrinə hər an hazırıq."

Millətimize şərəf, ordumuza qürur verən aprel döyüşlərinin iştirakçısı mayor Faiq Qasımov bu döyüşlərə illərdir həsrətini çəkdiyi doğma rayonu Qubadlıni və "Həsən Qorxmaz" təxəllüslü şəhid qardaşı Həsənqulunu düşünərək girdiyini dedi. "Mən qardaşımın təmsalında bütün şəhidlərimizin qisasını almaq üçün döyüşdüm və döyüşəcəm. Döyüş əsnasında Qubadlının havasını duydum... Aprel döyüşlərinin iştirakçısı olmağımla və "İgidlik ordeni"nə layiq görülməyimlə fəxr edirəm."

"Azərbaycan Bayrağı" ordeni ilə təltif olunan gizir Tahir Misirxanov dedi ki, aprel döyüşləri gedən günlər həyatımın ölçüyəgəlməz, qiymətli günləridir. "Lələtəpədə, Bayraqtəpədə dalğalanan üçrəngli bayrağımız tezliklə Şuşada, Kəlbəcərdə, Zəngilanda ... dalğalanacaq. Böyük Qələbənin də iştirakçısı olmaq ən böyük arzumdur".

Aprel şəhidi Vüqar Süleymanovun atası Natiq müəllim oğ-

lunun şərəfli ölümüylə, Vətən sevgisiylə qürurlandığını bildirdi. Cəbbarxan Hacıağayevin atası İlham müəllim oğlunun idmanla məşğul olmasından, müddətli hərbi xidməti başa çatdısa da, evə dönməkdən imtina edərək döyüşlərə qatılmasından söz açdı. "1993-cü ildə mənim vuruşub geri qaytara bilmədiyim Cocuq Mərcanlıni sən demə oğlum azad edəcəkmiş...". Rəyanə ana isə "Şəhidlər ölmürlər, onlar bizim ürəklerimizdə yaşayırlar", - dedi.

"Əsgərə xatirə kitabı" layihəsinin rəhbəri Nuranə Şixəliyeva aprel döyüşlərinin dövlətimizin və ordumuzun gücünü, xalqımızın birliyini, həmrəyliyini və vətənpərvərliyini bütün dünyaya nümayiş etdirdiyini bildirdi.

Tədbirdə söz alan aprel döyüşlərinin iştirakçısı polkovnik-leytenant Namiq Cavadov, qazi Ramin Hümətov, Həbib bəy Mahmudbəyov adına 2 nömrəli

liseyin tarix müəllimi Sevil Nəsibova, Ağdam rayonu 149 nömrəli tam orta məktəbin şagirdi Ramazan Rüstəmov da çıxışlarında aprel döyüşlərinin xalqımıza yaşatdığı qürurdan, Qələbəyə olan inamı daha da gücləndirdiyini bildirdilər.

Tədbirdə "Əsgərə Xatirə Kitabı" layihəsinə dəstək olan iştirakçılar fəxri fərman, təşəkkür məktubları və Əməkdar İncəsənət xadimi, Prezidentin fərdi təqaüdcüsü Abdulla Qurbaninin "Lələtəpə fəthləri" kitabı ilə mükafatlandırıldılar.

Sonda aprel döyüşlərinə həsr olunan "2 aprel - Qəhrəmanlıq salnaməsi" adlı videoçarx nümayiş olundu.

**Leytenant
Günay TAĞIYEVA,
"Azərbaycan Ordusu",
fotolar
çavuş
Namiq PƏNAHOVUNDUR**

1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımının 100 illiyi tədbirləri çərçivəsində Müdafiə Nazirliyinin bir qrup hərbi qulluqçusu məşəllərlə Quba rayonunun Digah kəndinə - "Qanlı dərə"yə yürüş ediblər.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatına əsasən, 100 il öncə ağır döyüşlərin gətirdiyi və burada yaşayan müsəlman əhalisinin bolşevik-daşnaklara qarşı əsl qəhrəmanlıq, şücaət nümunələri göstərdiyi "Qanlı dərə"də keçirilən anım mərasimində soyqırım qurbanlarının, eləcə də Azərbaycanın ərazi bütövlüyü, müstəqilliyi uğrunda şəhid olanların xatirəsi ehtiramla yad edilib.

Əməkdar İncəsənət Xadimi, Prezidentin fərdi təqaüdcüsü, Müdafiə Nazirliyinin əməkdaşı Abdulla Qurbani çıxışında bildirdi ki, 1918-ci ilin baharında daşnak Stepan Şaumyanın göstərişi ilə toplar və pulemyotlarla silahlanmış qoşun hissələri Qubaya yeridilmiş, qaniçən Amazaspin ermənilərdən ibarət quldur dəstəsi şəhəri mühasirəyə alaraq əhaliyə amansız divan tutmuşlar. Onlar qadın, uşaq demədən qarşılarına çıxan hər kəsi öldürür, evlərə soxularaq ailələri qırır, südəmər körpələri süngülərə keçirir, müsəlmanların heysiyyətinə toxunaraq məscidlərə od vurur, Quran kitablarını yandırır, yaşayış məntəqələrini darmadağın etdirdilər.

Düşmən silah-sursat sarıdan nə qədər güclü olsa da yerli əhali, əsrlərlə bir yerdə dostluq və

Hərbi qulluqçular məşəllərlə "Qanlı dərə"yə yürüş ediblər

qardaşlıq şəraitində yaşamış azəri türkləri, ləzgilər, qızılər, buduqlar, ceklər, tatlar və digərləri birləşərək onların qarşısını almağa çalışır və bu yolda son nəfəslərinədək müqavimət göstərərək şəhid olurdular. Məhz "Qanlı dərə" bu bölgədə yaşayan xalqların qanlarının biri-birinə qarışdığı müqəddəs bir məkandır.

Nəzərə çatdırılıb ki, 1998-ci il oktyabrın 3-də xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev prezident seçkiləri ərəfəsində Quba və Qusar rayonlarının ictimaiyyət nümayəndələri ilə görüşündə böyük iftixar hissi ilə qeyd etmişdir ki, "Qanlı dərə"də 1918-ci ildə qubalılar və qusarlılar Azərbay-

can xalqına təcavüz edən erməni millətçilərinin qarşısını alıb, onları darmadağın etmişlər.

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin Digah dini icmasının sədri, din xadimi Fərzəli Mirzəxanov "Qanlı dərə" döyüşləri haqqında nənə-babalarından eşitdiyi xatirələri tədbir iştirakçıları ilə bölüşüb və əcdadlarımızın qəhrəmanlıqlarının bu gün də şərəflə davam etdirildiyini qeyd edib. O, turist marşrutunda yerləşən bu yerdə memorial muzeyin və xatirə abidə kompleksinin yaradılması vaxtının artıq çatdığını bildirdi.

40 ildən çoxdur ki, "Qanlı dərə" döyüşlərinin tədqiqatı ilə məşğul olan və bu barədə yüz-

lərlə sənəd, foto və xatirələr toplayan əmək veteranı Rafiq Mirzəyev Müdafiə Nazirliyinin bu təşəbbüsünü yüksək qiymətləndirib və kənd əhalisinin adından minnətdarlıq edib.

Qarabağ Müharibəsi Veteranları, Əlilləri və Şəhid Ailələri İctimai Birliyi Qusar rayon təşkilatının sədri Cənəli Hörmətov bildirdi ki, erməni daşnaklarının təcavüzünün qarşısının alınmasında Qusarın ləzgi əhalisi də əsl fədakarlıqlar göstərmişdir. "Qanlı dərə"də erməni silahlı dəstələri üzərində qələbə çalmış Qusar və Quba qəhrəmanlarının şərəfinə Qusar şəhərində möhtəşəm abidə ucaldılıb. Biz qusarlılar fəxr edirik ki,

həmyerlilərimiz Hatəm ağa Cəgarvi, Möhübeli Əfəndi Kuzunvi və onlarla digər qəhrəman babalarımızın da adı "Qanlı dərə" qəhrəmanlarının sıralarındadır."

Şəhid Fərhad Həməzəyev adına Digah kənd tam orta məktəbinin direktoru Mansur Hacıyev Quba qırğınları tarixinə ekskurs edərək 1918-ci ildə Quba qəzasının 167 kəndinin dağıldığını, bunlardan 27-nin əhalisi ilə birgə yandırıldığını, 16 mindən çox müsəlmanın, həmçinin Digah kəndinin əhalisinin bütövlüklə qətlə yetirildiyini, o vaxtlar mövcud olan üçmərtəbəli Digah məscidinin yerlə-yeksan edildiyini bir daha xatırladı. M.Hacıyev qətiyyətlə bildirdi ki, bu gün də hər bir əli silah tutan digahlı Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü təmin etmək üçün hər an Ali Baş Komandanın əmrlərinə hazırdır.

Müdafiə Nazirliyinin zabiti polkovnik Etibar Əliyev, Quba rayon İcra Hakimiyyəti başçısının Digah inzibati-ərazi dairəsi üzrə nümayəndəsi Feyruz Əhmədov, mayor Abakar Hacıyev və başqaları çıxış edərək gənc nəslin vətənpərvərlik tərbiyəsində, şəxsi heyətin mənəvi-psixoloji hazırlığında, döyüş ruhunun yüksəldilməsində tarixi qəhrəmanlıq ənənələrindən bəhrələnməyin, atababalarımızın keçdikləri şanlı döyüş yolunun öyrənilməsinin böyük əhəmiyyətini xüsusi qeyd ediblər.

Hərbi qulluqçuların məşəllərlə "Qanlı dərə"yə yürüşü din xadiminin soyqırım qurbanlarının, şəhidlərin ruhuna oxuduğu dualar və yürüş iştirakçılarının "Şəhidlər ölməz, Vətən bölünməz!", "Biz gəlirik, Qarabağ!" çağırışları ilə başa çatdı.

2016-cı il aprelin 2-dən 5-dək cəbhə xəttində gərginliyin artmasının və Ermənistanın Azərbaycana qarşı növbəti hərbi təxribatlar törətmək cəhdinin qarşı tərəfdən əvvəlcədən planlaşdırılması şübhəsizdir.

Hadisələrin səbəb və nəticələrini təhlil edərkən məhz bu tarixlər çərçivəsində deyil, bir qədər əvvələ baxmaqla qoşunların təmas xəttində Ermənistanın təxribatlar törətmək üçün istənilən məqamdan istifadə etməsinin şahidi oluruq.

2014-cü ilin oktyabrında Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin Paris görüşündən dərhal sonra Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərində 46 min nəfərdən artıq şəxsi heyətin və 5 mindən çox texnikanın iştirakı ilə genişmiqyaslı hərbi təlimlər keçirildi. Məhz bu təlimlərdə Ermənistanın Erebunu hərbi bazasında dislokasiya olunan Mi-24 tipli helikopteri açıq şəkildə mövqələrimizə hücum etdi və bölmələrimiz tərəfindən məhv edildi. Bu dövrdən başlayaraq cəbhə xəttində, eləcə də dövlət sərhədində Ermənistan məqsədyönlü şəkildə gərginliyi artırır və təxribatlar törətməyi davam etdirirdi. Hətta əsas hədəf kimi dövlət sərhədi seçilmişdi ki, bu da Ermənistanın münafiqşəyə üçüncü dövləti cəlb etmək məqsədini daşıyırdı.

Eyni zamanda hələ 2015-ci ilin əvvəllərindən etibarən Ermənistanın hərbi doktrinasında əsaslı dəyişikliklərin edilməsi prosesi başladı. Ermənistanın siyasi və hərbi rəhbərliyində olan müxtəlif şəxslər "DQR" ətrafındakı "təhlükəsizlik qurşağı"nın genişləndirilməsi məsələsini gündəmə gətirərək gələcək işğalçılıq fəaliyyətləri üçün ideoloji zəmin yaratmağa cəhd göstərirdilər.

2015-ci ilin payızından etibarən fəallaşan erməni tərəfi qoşunların təmas xətti boyunca yerləşən mövqələrimizi və cəbhə yaxınlığındakı yaşayış məntəqələrini intensiv atəşə tuturdu. Düşmənin cəbhədə vəziyyəti gərginləşdirmək məqsədilə dəfələrlə keşfiyyət-təxribat fəaliyyətinə cəhd göstərirdi.

2016-cı ilin martın ortalarından başlayaraq Ermənistanın silahlı qüvvələri təxribatlarını artıraraq sərhədyanı yaşayış məntəqələrinin və təmas xəttinin bilavasitə yaxınlığında yerləşən kəndlərin dinc əhalisinin atəşə tutulmasını daha da gücləndirdi. Erməni tərəfi iriçaplı

silahlardan, qumbaraatan, minaatan, eləcə də kalibri 120 mm-dən yuxarı olan artilleriya sistemlərindən istifadə etməyə başladı. Azərbaycan Ordusunun bölmələri hər dəfə düşməne zərbə vuraraq onu canlı qüvvə və döyüş texnikası sarıdan itkiyə məruz qoyurdu.

Hərbi cəhətdən iflasa uğ-

edilən həmlələrimiz nəticəsində onun döyüş texnikası, canlı qüvvəsi və digər hərbi infrastrukturunu sıradan çıxarıldı.

Əməliyyat zamanı Ermənistan silahlı qüvvələrinin Ağdərə, Madagiz və digər yaşayış məntəqələrindən hərəketə gətirmək istədiyi ehtiyat qüvvələri bölmələri

tindəki yolların nəzarətdə saxlanması imkanı əldə edildi. Ordumuz tərəfindən 2000 hektardan artıq ərazi azad edildi və daha çox ərazi əməliyyat baxımından nəzarətimiz altına keçdi.

Ermənistandan əlavə hərbi qüvvə, o cümlədən könnüllü adı altında dünyanın müxtəlif qaynar nöqtələrindən muzdlu döyüşçülər gətirməklə düşməni itirdikləri ərazilərin geri qaytarılmasına dəfələrlə cəhd göstərdi, lakin hər dəfə tutarlı cavab alaraq geri oturduldu. Bu döyüşlər zamanı düşməni tərəfinin Ermənistandakı, demək olar ki, bütün hərbi qüvvələrini əməliyyatlara cəlb etməsinə baxmayaraq, Azərbaycan Ordusu hərbi əməliyyatlara yalnız müdafiənin ön xəttində yerləşən qüvvələrinin bir qismini cəlb etmədi.

Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi bu əks-həmlə əməliyyatının əsas məqsədi - erməni hərbi birləşmələrinə zərbə vuraraq onları təmas xəttində yerləşən kəndlərimizdə yaşayan dinc əhaliyə qarşı mütemadi olaraq törətdikləri təxribatların qarşısını alınması və yaşayış məntəqələrimizi hədəf alan atəş nöqtələrinin təsirinin azaldılmasından ibarət idi. Bu tapşırıq da uğurla yerinə yetirildi.

Hazırda da düşməni tərəfi tam demoralizə edilib, onun hərbi-siyasi strategiyası iflasa uğrayıb. Bu hadisələrdən sonra Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyində baş verən proseslər qonşu "dövlətin" idarəçilik aparatındakı, o cümlədən hərbi strukturundakı problemləri, boşluqları ortaya çıxardı.

Bu gün də Azərbaycan Ordusu qarşısında duran vəzifələrin yerinə yetirilməsi üçün bütün zəruri tədbirləri davam etdirir, cəbhəboyu əməliyyat şəraitini tam nəzarət altında saxlayır və istənilən təxribatların qarşısını almağa hazırdır.

Aprel döyüşləri zamanı Azərbaycan Ordusunun fəaliyyətinə ən böyük qiyməti ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev verdi. Ali Baş Komandanın "aprel döyüşləri dövlətimizin və ordumuzun gücünü, xalqımızın birliyini, həmrəyliyini və vətənpərvərliyini nümayiş etdirmişdir" - fikri aprel əməliyyatlarına verilən ən yüksək qiymətdir.

**Polkovnik
Vaqif DƏRGAHLI,
Müdafiə Nazirliyi
Mətbuat Xidmətinin
rəisi**

Aprel döyüşlərinin hərbi nəticələri

rayan Ermənistanın kriminal hərbi siyasi-rejimi cəbhədəki uğursuzluqlarının əvəzini çıxmaq məqsədilə növbəti dəfə təxribat törətməyə cəhd göstərdi. Belə ki, 2016-cı il aprelin 1-dən 2-nə keçən gecə bütün cəbhəboyu mövqələrimiz müxtəlif silahlardan intensiv atəşə tutuldu. Eyni zamanda qoşunların təmas xəttinə yaxın bir sıra yaşayış məntəqələri də düşməni atəşinə məruz qaldı.

Qarşı tərəfin hərbi aktivliyini genişləndirməsinə imkan verməmək, onun fəaliyyətinin qarşısını almaq məqsədilə komandanlıq tərəfindən əməliyyat şəraiti qiymətləndirilərək dərhal cavab tədbirlərinin görülməsi üçün qərar verildi.

Cəbhənin ən gərgin Ağdərə-Tərtər-Ağdam və Xocavənd-Füzuli istiqamətlərində yerləşən hərbi hissələr, artilleriya bölmələri və digər qoşun növlərinin birgə əlaqəli fəaliyyəti nəticəsində qısa müddətdə erməni silahlı bölmələrinə qarşı cavab tədbirləri görüldü.

Düşməni müdafiəsinin ön xəttində və dərinliyində cəmlənən hərbi hədəflərin koordinatları müəyyənləşdirildi, atəş gücü vasitəsilə

min tərəfindən önleyici zərbələrlə dağıdıldı.

Düşməni atəş nöqtələrinə və artilleriya qurğularına vurulan zərbələr, keşfiyyət qruplarımız tərəfindən həyata keçirilən müvafiq tədbirlər nəticəsində şimal istiqamətində Goranboy rayonu və Naftalan şəhərinə təhlükə yarada biləcək Talış məntəqəsi ətrafında, cənubda isə Horadiz şəhəri və Araz çayı boyu bəzi kəndlərin düşməni təhlükəsindən qorunması məqsədilə Lələtəpə yüksəkliyi və onun ətrafındakı strateji cəhətdən mühüm ərazilər azad edildi. Bölmələrimiz tərəfindən azad edilən ərazilərdə yeni mövqələr quruldu və mühəndis-istehkam tədbirləri həyata keçirildi.

Erməni silahlı qüvvələri bu döyüşlərdə böyük itkilərə məruz qaldı. Bizdə olan məlumatlara görə, 320-dən artıq düşməni məhv edildi və 500-dən artıq erməni hərbi qulluqçusu yaralandı. Qarşı tərəfin 30-dək tankı və digər zirehli texnikası, 25-dən artıq artilleriya qurğusu sıradan çıxarıldı, Madagiz yaşayış məntəqəsində yerləşən qərarqahı və əsas hərbi hissələri məhv edildi. Ağdərə-Madagiz, Cəbrayıl istiqamə-

Kəlbəcəre qayıdacağıq!

Görmüşük ki, dərd ağladır adamı, dərde bax ki, mənim dərdim ağlayır. Şair Sücaət Əhmədovun torpaq həsrətindən, yurd harayından, dağlar hayqırtısından yaranan dərddi bu dərd. Bu dərd təkəşə şairin dərdi deyil, bütün Azərbaycanın dərdi - Kəlbəcər dərdi. Kəlbəcər məğrur dağları, gözəl meşələri, otaqları, çəmənləri, obaları, bulaqları olan, Vətənimizin təbiət gözəlliyini özündə əks etdirən bir parçasıdır. Həmin gözəl diyar 25 il öncə xain qonşularımız tərəfindən işğala uğradıldı. İşğal nəticəsində əhali dedə-baba torpaqlarından sürgün edildi, amansızcasına qətlə yetirildi. Bu gün ordumuzun gücü qətiyyətlə deməyə əsas verir ki, tezliklə torpaqlarımız işğaldan azad ediləcək, kəlbəcərlilər doğma yurda qayıdacaq, düşməni xarabazarlığa çevirdiyi bu cənnət diyarı yenedən öz əvvəlki görkəminə qaytaracaq.

Aprelin 2-də Azərbaycan Hərbi Tarixi Muzeyində "1993-cü ildə Kəlbəcər rayonunun işğalı. Rayonun müdafiəsi zamanı hərbiçilərin, helikopterçilərin və kəlbəcərlilərin göstərdiyi kütləvi qəhrəmanlıq və əhalinin soyqırım təhlükəsindən xilas"na həsr olunmuş tədbir keçirildi.

Öncə ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi. Azərbaycan Respublikasının Dövlət himni səsləndirildi.

Tədbirdə Müdafiə Nazirliyinin Mənəvi-Psixoloji Hazırlıq və İctimaiyyətlə Əlaqələr İdarəsinin, xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrinin, veteran təşkilatlarının, ictimaiyyət nümayəndələrinin və "N" hərbi hissənin keçmiş döyüşçüləri iştirak etdirdilər.

Tədbiri açıq elan edən muzeyin rəisi ehtiyatda olan polkovnik Əzizağa Qənzadə bildirdi ki, Xocalı soyqırımından daha dəhşətli faciəni düşməni Kəlbəcərdə planlaşdırırdı. "Kəlbəcər 1993-cü ilin fevralından təhlükədə idi. Martın sonlarında düşməni işğala dair planlarını həyata keçirməyə başladı. Əsas məqsəd düşməni hücumunun qarşısını almaq və əhalinin təhlükəsini də təşkil etmək idi. Gərgin döyüşlərdə ordumuzun əsgər və zabitləri qəhrəmanlıqla vuruşaraq, qeyri-bərabər düşməni qüvvələrinə qarşı mərdliklə mübarizə apardılar. "N" hərbi hissənin düşməne ciddi müqaviməti Kəlbəcər rayonunun 60 min əhalisinin təxliyə olunmasına şərait yaratdı və dinc əhali təhlükədən xilas oldu".

Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinin müəllimləri polkovnik-leytenantlar Malik Məmmədov və Vüqar Əliyev "1992-1993-cü illərdə regionda hərbi-siyasi vəziyyət" və "1993-cü il Kəlbəcər əməliyyatının təhlili" mövzusunda geniş məruzə ilə çıxış etdilər.

Sonra tədbir iştirakçıları həmin döyüşlərin iştirakçısı olmuş veteranların xatirələrini dinlədilər. Tədbirin sonunda "Ultimatum" sənədli filmi nümayiş olundu.

Kəlbəcəre qayıdacağıq! - tədbir bu inamın təzahürüydü...

**Leytenant
Samir HÜSEYNOV,
"Azərbaycan Ordusu"**

Baş leytenant Əsgərov Elçin Əli oğluna 2012-ci ildə verilmiş zabitin şəxsi vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu kiçik çavuş Fərəcliyev Seymur Nəmətoğlu 2016-cı ildə verilmiş vəsiqə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatı

Ermənistan silahlı birləşmələri atəşkəs rejimini pozub

3 aprel 2018-ci il.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində iriçaplı pulemyotlardan da istifadə etməklə sutka ərzində atəşkəs rejimini 95 dəfə pozub.

Ermənistan Respublikası Noyembəryan rayonunun Bərekanavan kəndində və adsız yüksəkliklərdə,

İcevan rayonunun Berkəber kəndində və adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqələrdən Qazax rayonunun Kəmərlı, Quşçu Ayırım, Qızılcacılı kəndlərində və adsız yüksəkliklərdə, Bərd rayonunun Mosesqex, Çinari və Ayqədzor kəndlərində yerləşən mövqələrdən Tovuz rayonunun Ağdam, Koxanəbi, Ağbulaq kəndlərində, Krasnoselsk rayonu ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqələrdən Gədəbəy rayonunun Göyeli kəndində və adsız yüksəkliklərdə

yerləşən mövqələrimiz atəşə tutulub.

Tərtər rayonunun işğal altında olan Yarımca, Ağdam rayonunun Nəmirlı, Tağıbəyli, Şıxlar, Yusifcanlı, Mərzili, Xocavənd rayonunun Kuropatkino, Füzuli rayonunun Qaraxanbəyli, Horadiz, Cəbrayıl rayonunun Nüzgar və Mehdi kəndləri yaxınlığında, həmçinin Goranboy, Tərtər, Ağdam, Xocavənd və Füzuli rayonları ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqələrdən də ordumuzun mövqələri atəşə tutulub.

Azərbaycanlıların soyqırımının 100 illiyi ilə əlaqədar Azərbaycan Ordusunda silsilə tədbirlər keçirilib

1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımının 100 illiyi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq Sərəncamının icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Ordusunda silsilə tədbirlər keçirilib. Əlahiddə Ümumqoşun Ordu, müxtəlif qoşun növləri, birlik, birləşmə və xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində yerli icra hakimiyyəti orqanları və ictimai qurumların nümayəndələri ilə birgə anım tədbirləri təşkil olunub. Hərbi hissələrdə soyqırımı ilə bağlı şəxsi həvətlə ictimai-siyasi hazırlıq dərsləri, "dəyirmi masa"lar, konfranslar, toplantı və xüsusi məşğələlər keçirilib, kitab, foto və rəsm sərgiləri təşkil olunub, sənədli və bədii filmlər nümayiş etdirilib.

31 Mart ölkəmizin hər yerində Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü kimi qeyd edilir. Bu soyqırımı xalqımızın və dövlətçiliyimizin tarixində baş vermiş faciələrin yad edilməsinin, soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə ehtiramın təzahürüdür. Azərbaycanlıların kütləvi surətdə qırğını, repressiyalara məruz qalması, doğma yurdlarından sürgün edilməsi və didərgin salınması ötən əsrin ən dəhşətli səhifələrindəndir.

Hər il ölkəmizin müxtəlif dövlət qurumlarında olduğu kimi, ordumuzda da 31 mart tarixində bir sıra silsilə tədbirlər keçirilir. Həzi Aslanov adına Mərkəzi Zabitlər Evinin təşəbbüsü ilə "N" hərbi hissəsində də 31 Mart Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü ilə bağlı tədbir keçirildi.

Əvvəlcə ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin, 31 mart soyqırımı qurbanlarının və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi. Azərbaycan Respublikasının Dövlət himni səsləndirildi.

Sonra komandanlığın şəxsi heyətə müraciəti oxundu. Müraciətdə erməni faşizminin azərbaycanlılara qarşı törətdiyi mart faciəsinin, xalqımızın taleyinə həkk olunan qanlı salnamə, bütün türk dünyası və bəşəriyyət üçün tarixi ibrət dərsi olduğu vurğulandı.

Mərkəzi Zabitlər Evinin mədəni-bədii iş bölməsinin müdiri Gülxar Məmmədova 31 mart soyqırımı barədə ətraflı məlumat verdi və bildirdi ki, bu faciəyə ümummilli lider Heydər Əliyevin 26 mart 1998-ci il tarixli fərmanından sonra əsl hüquqi qiymət verildi.

Tədbirin sonunda Mərkəzi Zabitlər Evinin yaradıcı heyəti-

nin hazırladığı ədəbi-bədii kompozisiya nümayiş etdirildi.

* * *

Tarixi yazmağın, yaratmağın yolu yaddaşlardan keçir. Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev qeyd edirdi ki, azərbaycanlılara qarşı zaman-zaman törədilən ağır cinayətləri unutmamaq, böyüyən nəsli bədxah qüvvələrin məkrli niyyətlərinə qarşı ayıq-sayıqlıq ruhunda tərbiyə etmək mühüm vəzifədir. Son iki əsrdə ermənilər

şiliklər xalqın qan yaddaşına əbədi iz buraxıb.

Martın 30-da Azərbaycan Hərb Tarixi Muzeyində Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü-nə həsr edilən tədbir keçirildi. Əvvəlcə ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin, 31 mart soyqırımı qurbanlarının və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi. Azərbaycan Respublikasının Dövlət himni səsləndirildi.

Tədbiri açıq elan edən muzeyin rəisi ehtiyatda olan polkovnik Əzizəğa Qənzadə soyqırımı ilə bağlı çıxış etdi. O bildirdi ki, 1917-ci ilin sonu - 1918-ci ilin əvvəllərində Bakıda bolşevik-daşnak birləşmələrinin milli qüvvələrə qarşı açıq mübarizəsi yetişməkdə idi. "1917-ci ilin dekabrında Rusiya Xalq Komissarları Sovetinin sədri Lenin tərəfindən Qafqazın Fövqəladə Komissarı təyin olunmuş Stepan Şaumyanın Korqanovun başçılıq etdiyi Hərbi İnqilab Komitəsi ilə birlikdə Tiflisdən Bakıya gəlişi buradakı siyasi vəziyyəti daha da gərginləşdirdi. Bolşevik-daşnak qüvvələrinin birləşdiyi Bakı Sovetinin ixtiyarında Qırmızı Ordu adı altında

siyasi hakimiyyət uğrunda mübarizə aparmaq idi".

Muzey rəisinin sözlərinə görə, Bakıda Azərbaycan milli qüvvələrinin sayca az və zəif silahlanmış olduğunu yaxşı bilən Şaumyan müsəlmanlara "dərslər vermək" üçün milli qırğını başlatdı. "Martın 30-da şəhərin cənub hissəsində erməni əsgərləri səngərlər qazmağa, daşlardan bəndlər ucaltmağa başladılar. Martın 31-də səhər tezdən şəhərin müsəlmanlar yaşayan hissəsinə hücumlara başlandı. İnsanların qətlə yetirilməsi və müsəlman məhəllələrinin darmadağın edilməsi planlı surətdə, müştəkkil erməni hərbi hissələri tərəfindən şəhərin hər yerində qabaqcadan müəyyən edilmiş sistem üzrə həyata keçirilirdi. Yaxşı silahlanmış, təlim keçmiş erməni əsgərlər çoxlu miqdarda silahlarla təchiz olunaraq mü-

maxı, Quba, Xaçmaz, Lənkəran, Hacıqabul, Salyan, Zəngəzur, Qarabağ, Naxçıvan və digər ərazilərdə də həyata keçirilirdi. 1918-ci ildə törədilən bu soyqırımı Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti elan edildikdən sonra üzə çıxarılmışdır.

Natiq daha sonra qeyd etdi ki, milli hökumət bu sahədə ciddi iş quraraq daşnakların törətdikləri cinayətlərin araşdırılması məqsədilə 1918-ci il iyulun 15-də Fövqəladə Təhqiqat komissiyası yaratdı. "Bir neçə ay ərzində yaradılmış bu komissiya daşnakların qanlı əməllərinin təhqiqi sahəsində böyük iş gördü. Zərərçəkmiş on minlərlə vətəndaş dindirildi, çoxlu material, maddi dəlil-sübut və fotosənəd toplandı. Ölkəmiz müstəqillik əldə etdikdən sonra bu dəhşətli soyqırımı ilk dəfə doğru-düzgün, siyasi-hüquqi qiymət ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən 1998-ci il martın 26-da imzalanmış "Azərbaycanlıların soyqırımı" haqqında fərmanı ilə verildi. Bu fərman ermənilərin xalqımıza qarşı törətdiyi tarixi cinayət əməllərinin hər-tərəfli şəkildə öyrənilməsi və dünya ictimaiyyətinə tanıtılması üçün geniş imkanlar yaratdı".

Məruzədə bir fakt da vurğulandı ki, Ulu Öndərimizin layiqli davamçısı, Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev müasir dövrdə azərbaycanlıların dəfələrlə erməni soyqırımına və deportasiyaya məruz qalması ilə bağlı ölkəmizin haqq səsinin dünya dövlətlərinə çatdırılması üçün səylərini əsirgəmir. "Əminik ki, istər sülh, istərsə də hərbi yolu ilə olsun, işğal olunmuş torpaqlarımız azad ediləcək və işğalçı erməni daşnaklarının bədnam tarixi soyqırımı əməlləri bütün dünyada lənətlənəcəkdir".

Sonda sənədli film nümayiş etdirildi.

**Baş leytenant
Məhəmməd NƏSİRLİ,
leytenant
Samir HÜSEYNOV,
"Azərbaycan Ordusu"**

tərəfindən Cənubi Qafqazda azərbaycanlılara qarşı məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilmiş etnik təmizləmə və soyqırımı nəticəsində xalqımız kütləvi qətləmlərə məruz qalıb. Azərbaycan torpaqlarında müşahidə olunan erməni terror aktlarının xronologiyasına nəzər salsaq, 1918-ci və 1992-ci ildə baş verənlər dünya soyqırımları ilə müqayisə ediləcək səviyyədədir. 1918-ci ilin 31 mart soyqırımından 100 il ötməsinə baxmayaraq, bu vəh-

əksəriyyəti ermənilərdən ibarət olan 20 minlik silahlı qüvvə cəmlənmişdi. 1918-ci ilin martında Bakıda siyasi vəziyyət son dərəcə gərgin idi. Bakı Sovetində keçirilən seçkilərdə "Müsavət"ın böyük səs çoxluğu ilə qələbə qazanması bolşevikləri və daşnakları ciddi narahat edirdi. Cənubi Qafqazın ən güclü siyasi partiyasına çevrilən "Müsavət"ın əsas məqsədi Azərbaycanın ərazi muxtariyyətini təmin etmək və

səlmənlərin evlərinə soxulur, üç-dörd günlük çağaları süngüyə keçirirdilər. 1918-ci ilin mart soyqırımı zamanı Bakı şəhərində 11 min nəfərədək azərbaycanlı öldürülmüş, 400 milyon manatlıq daş-qaş və emlak müsadirə olunmuşdu. Ermənilər tərəfindən öldürülən insanların quyularına və odu atıldığı üçün onların çoxusunun meyitləri tapılmamışdı. Soyqırımı təkcə Bakı şəhərində deyil, Bakı quberniyasının müxtəlif bölgələrində, eləcə də Şa-

Baş redaktor
polkovnik-leytenant
İlham BEHBUDOV

Telefonlar

Baş redaktor: (012) 510-71-97 (faks);
Baş redaktorun müavini: (012) 510-64-27;
Məsul katib: (012) 510-71-98;
Məktublara şöbəsi: (012) 510-64-28.

Ünvanımız

Bakı şəhəri, akademik
Şəfaət Mehdiyev küçəsi 144,
"Qızıl Şorq" hərbi şəhərciyi

Növbətçi

Lalə HÜSEYNOVA

Qəzetin hesabı

Nərimanov Rayon Xəzinədarlığı
Kod: 200189
VÖEN: 1500428611

Qəzet həftədə iki dəfə (III-VI günlər) nəşr olunur.
"Azərbaycan Ordusu" qəzeti kompüter mərkəzində
səhifələndirilərək "Hərbi nəşriyyat"ın mətbəəsində hazır
diapozitivlərdən çap olunur. Əlyazmalara rəy verilmir,
təqdim edilən yazılar müəlliflə qaytarılır.
Qəzeti mod.gov.az saytından oxuya bilərsiniz.

Lisənziya № 361

Sifariş № 192

Nüsxə 3525